

บทที่ 5

สรุปและเสนอแนะ

จากการศึกษาแล้วพบว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความหลากหลายในแต่ละกิจกรรมที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญ แม้จะมีลำดับมากน้อยต่างกัน แต่ก็ไม่สามารถแยกออกจากกันโดยขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไปได้ และหากองค์ประกอบใดมีปัญหา ปัญหานั้นก็จะสะท้อนมากระทบต่อองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วยเป็นผลต่อเนื่องต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ จากลักษณะของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่แต่ละองค์ประกอบต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันจึงจะเกื้อหนุนส่งเสริมเป็นผลดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่กฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกฎหมายที่ทำหน้าที่ควบคุมแต่ละองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กลับมีลักษณะไม่ครอบคลุมและไม่คุ้มครองนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ กรณีตัวอย่างเช่น กฎหมายเกี่ยวกับที่พักแรม กฎหมายคุ้มครองจนถึงแต่ประเด็นการขออนุญาตจัดทำ การสร้างอาคาร หลักเกี่ยวกับความสะอาดอนามัย วิธีปฏิบัติของเจ้าสำนักโรงแรมเหล่านี้เป็นต้น ไม่ได้ครอบคลุมถึงการได้รับบริการของนักท่องเที่ยว ซึ่งโดยแท้จริงแล้วอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการบริการเป็นสินค้าจึงควรเน้นความสำคัญไปที่การให้บริการ มาตรฐานของการบริการ และนักท่องเที่ยวก็เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หากไม่มีนักท่องเที่ยวในประเทศใด อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศนั้นก็จะต้องชะงัก หยุดการเติบโตและขาดพัฒนาการ ดังนั้นกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองนักท่องเที่ยวด้วย และหน่วยงานกำกับดูแลในแต่ละองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย ก็ขาดความเป็นเอกภาพ กล่าวคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลการท่องเที่ยว แต่มีอำนาจในทางกำกับดูแลอย่างชัดเจนเพียงแค่องค์ประกอบเดียวคือ องค์กรประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เป็นหน่วยงานในสังกัดของ ททท. โดยตรง และมีหน้าที่ตามองค์ประกอบการจัดบริการอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวและการเผยแพร่โฆษณา นอกจากนี้ ททท.ยังมีอำนาจตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ในการส่งเสริมและดำเนินกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสม อำนาจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 มาตรา 9

ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว อยู่ใน (5) และ (6) โดยสรุปเป็นอำนาจในการสำรวจ กำหนดพื้นที่และสถานที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่ต้องสงวนไว้เป็นของรัฐให้อยู่ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา และเป็นอำนาจในการสำรวจ วางแผนและดำเนินการจัดสร้าง ส่งเสริมอนุรักษ์ พัฒนา บูรณะ หรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมเป็นอำนาจที่มีความสำคัญเพราะการดำเนินการจัดการนั้นมีผลโดยตรงต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ ททท. ก็ยังไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอำนาจในข้อนี้กลับไปมุ่งเน้นที่การตลาดและการประชาสัมพันธ์ การเน้นด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของ ททท. ถือเป็นเรื่องที่ดีแต่เมื่อการตลาดประสบความสำเร็จ นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวกลับเสื่อมโทรมลง สกปรก ปราศจากการดูแล นักท่องเที่ยวก็จะเกิดความไม่ประทับใจ และอาจไม่กลับมาเที่ยวอีกจึงกลายเป็นผลร้ายต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวแทน การพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงต้องเน้นให้ความสำคัญในลักษณะที่สมดุลทุกองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การที่ ททท. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการท่องเที่ยวโดยตรงแต่ต้องอาศัยการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดสิทธิขาดอำนาจเต็มในการควบคุมดูแล เปรียบเหมือนกับการให้เสื้อมาสวมใส่แต่เสื้อมันขาดแขนและกระดุม ถามว่าเสื้อมันใส่ได้หรือเปล่า คำตอบคือ ใส่ได้แต่ไม่สมประกอบ เพื่อให้การควบคุมและกำกับดูแลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นไปโดยสมบูรณ์แล้ว ททท. จึงควรมีอำนาจในการควบคุมและกำกับดูแลเกือบทุกองค์ประกอบในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกเหนือไปจากองค์ประกอบความปลอดภัย และองค์ประกอบความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง ซึ่งต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือออกกฎหมายใหม่ที่มีอำนาจในการควบคุมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ และต้องมีบุคลากรให้เพียงพอกับความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

และผลจากการที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการทำให้การค้าภาคบริการของประเทศไทยต้องเปิดตลาดให้ผู้ประกอบการจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินธุรกิจได้โดยเสรี ภายใต้บทบัญญัติของความตกลงซึ่งถือเป็นการสร้างกฎเกณฑ์หรือกติกาของการค้าบริการครั้งแรกของสังคมโลก แนวทางหลักของความตกลงฉบับนี้คือ ต้องการให้มีการลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกันให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจและเพื่อวางกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศ ภายใต้เงื่อนไขของการเปิดเผย ความโปร่งใส และให้มีการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าตามลำดับ การเปิดเสรี

สำหรับธุรกิจบริการ คือการยินยอมให้ต่างชาติเข้ามาให้บริการแก่ตลาดในประเทศ โดยไม่มีการนำมาตรการ กฎ ระเบียบ หรือกฎหมายใด ๆ มาใช้เป็นข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดและการใช้กฎหมายนั้น ๆ ต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติระหว่างธุรกิจ หรือผู้ให้บริการต่างชาติกับธุรกิจบริการ หรือผู้ให้บริการของคนในชาติตน ทำให้กฎหมายภายในของประเทศไทยเรื่องใดที่มีบทบัญญัติในลักษณะขัดหรือแย้งกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการจะต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายให้มีลักษณะที่สอดคล้องตามความตกลงฯ และหากกิจกรรมบริการประเภทใดที่ต้องมีการเปิดตลาดเสรีแต่ยังไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในครอบคลุมถึงก็จะต้องดำเนินการออกกฎหมายฉบับใหม่ ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงฯ เพื่อให้มีกฎเกณฑ์ในการควบคุมกิจกรรมบริการสาขาใหม่ที่จะเกิดขึ้นจากผลของความตกลงฯ

แบ่งกรอบของกฎหมายที่ต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ออกเป็น 3 กรอบใหญ่ คือ

1. การแก้ไขภายใต้พันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เป็นการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวที่มีบทบัญญัติขัดกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยต้องเป็นไปในลักษณะที่ให้สิทธิแก่คนชาติของประเทศสมาชิกอื่นในการเข้ามาดำเนินธุรกิจการค้าบริการในประเทศไทยได้โดยปราศจากข้อจำกัดใด ๆ กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวดังกล่าว มีดังนี้

1) ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 (ปว.281)

2) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 และพระราชกฤษฎีกา กำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522

3) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

4) สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา

กฎหมาย 3 ฉบับแรก มีผลขัดแย้งกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของคนต่างด้าวในการเข้ามาประกอบธุรกิจการค้าบริการในประเทศไทย ส่วนสนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกาเป็นความตกลงที่ให้สิทธิแก่คนสัญชาติอเมริกาทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่จะได้รับการคุ้มครองในเรื่องลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้าเยี่ยงคนชาติไทย รวมถึงจะไม่ใช้ข้อจำกัดในเรื่องการชำระเงิน การส่งเงินและการโอนเงินอื่น ๆ ไปยังหรือมาจากอาณาเขต

ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งผลของสนธิสัญญาฉบับนี้ขัดกับบทบัญญัติของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ในเรื่องการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (MFN) มีแนวความคิดเห็นออกไปสองแนวทางคือ แนวทางแรก: ต้องดำเนินการแก้ไขยกเลิกการให้สิทธิพิเศษแก่คนสัญชาติอเมริกัน เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประเทศไทยถูกกล่าวอ้างว่ากระทำการฝ่าฝืนพันธกรณีของความตกลงระหว่างประเทศ แนวทางที่สอง: ไม่จำเป็นต้องดำเนินการยกเลิกสนธิสัญญาเพราะท้ายที่สุดเมื่อต้องเปิดตลาดการค้าเสรีเต็มรูปแบบก็จะต้องให้สิทธิในการเข้าสู่ตลาดแก่ทุกประเทศสมาชิก เหมือนกับที่ให้สิทธิแก่คนสัญชาติอเมริกัน จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขยกเลิกสนธิสัญญาทางไมตรีฯ มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับสนธิสัญญาทางไมตรีฯฉบับนี้ว่า สนธิสัญญาทางไมตรีฯนี้ ยังไม่ได้ผ่านขั้นตอนทางกฎหมายครบถ้วน กล่าวคือ สนธิสัญญาในทางระหว่างประเทศจะมีผลใช้บังคับในประเทศไทยได้จะต้องผ่านการดำเนินการ 2 ขั้นตอนก่อน คือ ขั้นตอนแรก สนธิสัญญาต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา และขั้นตอนที่สอง สนธิสัญญานั้นเมื่อผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว สภาผู้แทนราษฎรต้องพิจารณาให้มีการออกพระราชบัญญัติอนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญา เมื่อผ่านสองขั้นตอนเหล่านี้แล้ว สนธิสัญญานั้นจึงจะมีผลบังคับใช้ได้โดยสมบูรณ์ ซึ่งสนธิสัญญาทางไมตรีฯนี้ยังไม่ได้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาจึงยังเป็นปัญหาอยู่ว่าสนธิสัญญาทางไมตรีฯ มีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมายไทยหรือไม่

ในส่วนของการปรับปรุงแก้ไขประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 จำเป็นต้องทำตามพันธกรณีของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เพื่อเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยได้กว้างขวางและสะดวกมากขึ้น หลักการสำคัญที่มีการปรับปรุงแก้ไขคือ ปรับบัญชีแนบท้ายใหม่ โดยบัญชีแนบท้ายของ ปว.281 จะมีอยู่ 3 บัญชี คือบัญชี ก. ที่ห้ามต่างชาติเข้ามาประกอบธุรกิจเด็ดขาด บัญชี ข.จะต้องขออนุญาตและได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี และบัญชี ค. จะต้องขออนุญาตและได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า การพิจารณา ร่าง พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ..... เป็นการปรับปรุงแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 (ปว.281) ที่ประกาศบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ การลงทุน และการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อสอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ไทยมีข้อตกลงไว้ด้วย

ในร่างกฎหมายใหม่นี้จะเหลือเพียง 2 บัญชี คือบัญชี 1 ห้ามต่างชาติ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีเป็นราย ๆ ไป และบัญชี 2 ห้ามต่างชาติ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมทะเบียนการค้า นอกจากนี้ ยังมีการยกเลิกธุรกิจบางประเภทที่เคยควบคุมเดิม

นอกจากนี้ จะให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาบทวนประเภทธุรกิจในปีบัญชี 1 และบัญชี 2 อย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเวลา 2 ปี โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวขึ้นในกรมทะเบียนการค้าด้วย

ส่วนธุรกิจของคนต่างชาติที่ประกอบธุรกิจในบัญชี 2 และได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ.) ก็ให้แจ้งต่ออธิบดีกรมทะเบียนการค้า เพื่อให้ประกอบธุรกิจดังกล่าวต่อไปตลอดระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

สำหรับธุรกิจของคนต่างชาติที่ใช้สิทธิตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีข้อตกลงไว้ ก็ให้แจ้งอธิบดีกรมทะเบียนการค้าเช่นกัน และให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขสนธิสัญญาที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ..... ก็ยังไม่มีคำตอบที่แน่นอนในขณะนี้ว่าจะมีการแก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติมอีกหรือไม่

2. การแก้ไขกฎหมายภายในเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยอยู่ในระดับสูง ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและความสวยงามตามธรรมชาติ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี อัยาศัยโมตรีของคนไทย อาหารและผลไม้ที่ขึ้นชื่อและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ สินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ และสถานที่ตั้งที่ได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ แม้ประเทศไทยจะมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูงแต่ก็ไม่ได้เป็นเครื่องประกันความสำเร็จในอนาคตหรือประกันขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ ถ้าหากปัญหาต่าง ๆ ไม่ได้รับการแก้ไข รวมถึงขาดการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

หลังจากที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต้องตระหนักทราบแล้วว่าต่อไปหลังจากความตกลงมีผลใช้บังคับ จะมีผู้ประกอบการชาวต่างประเทศเข้ามาเป็นคู่แข่งทางการค้า ซึ่งมีศักยภาพในการแข่งขันสูง ทั้งทางด้านเงินลงทุน ทักษะความรู้ความสามารถและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงต้องยอมรับถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะ

เกิดขึ้นในอนาคต ว่าการเปิดตลาดให้คู่แข่งต่างชาติที่มีศักยภาพการแข่งขันสูง ย่อมมีผลในการแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด และเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคมากขึ้น หากผู้ประกอบการรายได้อ่อนแอและพัฒนาศักยภาพไม่ทันกับความต้องการของผู้บริโภคหรือไม่ทันกับผู้ประกอบการรายอื่นก็ต้องหยุดกิจการลง แต่การเปิดเสรีการค้าบริการมิได้มีผลแต่เฉพาะการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสในเชิงรุกตลาดให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปดำเนินกิจการในประเทศสมาชิกของความตกลงฯ ได้ด้วย ซึ่งควรมีมาตรการทางกฎหมายที่จะช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในการลงทุนในต่างประเทศ เช่น การให้วงเงินกู้สนับสนุนพิเศษโดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น และกฎหมายภายในที่เป็นองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ควรพัฒนาศักยภาพให้มากขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันเสรีในอนาคตเช่น กฎหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบที่พักแรม

ในกรณีของโรงแรม ควรมีการกำหนดมาตรฐานของโรงแรมให้แน่ชัดว่า การจัดระดับมาตรฐานใช้อะไรเป็นเครื่องวัด แบ่งออกเป็นกี่ระดับ ส่วนกรณีของที่พักรวมประเภทอื่นก็ควรมีกฎหมายควบคุมแน่ชัดเรื่องมาตรฐานของความปลอดภัย มาตรฐานของการให้บริการ และหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองนักท่องเที่ยวในการได้รับบริการครบถ้วนถูกต้อง

กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

นอกจากกฎหมายฉบับนี้ ต้องแก้ไขเรื่องเกี่ยวกับการจำกัดคุณสมบัติของผู้ประกอบการและมัคคุเทศก์ว่าต้องมีสัญชาติไทยแล้ว ควรจะต้องมีมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ดำเนินการขออนุญาตให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายโดยเคร่งครัด และเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพให้มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายมากกว่านี้ มีการกำหนดเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองนักท่องเที่ยวในการได้รับบริการจากบริษัทนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สำหรับมัคคุเทศก์เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญอย่างมากต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยว สามารถสร้างความพอใจหรือไม่พอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ง่ายกว่าผู้ประกอบการอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มัคคุเทศก์จึงเป็นจุดรวมของการแสดงออกซึ่งสิ่งดีงามของประเทศไทยให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับทราบ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อประเทศในฐานะตัวแทนของประเทศ คุณสมบัติด้านความรู้ของมัคคุเทศก์จึงเป็นสิ่งสำคัญ ไม่เฉพาะความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ประวัติความเป็นมาในอดีตของสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณวัตถุสถาน มัคคุเทศก์จะต้องมีความรู้ทั้งในด้านสถานการณ์ทั่วไป ความเป็นไปของสังคมปัจจุบันเพื่อความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ดังนั้นในขั้นตอนของการต่ออายุ

ใบอนุญาตมัคคุเทศก์ ควรมีการกำหนดให้จัดการทดสอบความรู้ของมัคคุเทศก์ให้มีคุณภาพมาตรฐานอยู่ในระดับที่เป็นประโยชน์แก่วิชาชีพ ซึ่งประเด็นนี้เมื่อต้องเปิดการค้าเสรีจึงควรกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการอบรมมัคคุเทศก์ วิชาความรู้ของมัคคุเทศก์โดยเฉพาะกรณีมัคคุเทศก์ชาวต่างประเทศ การให้ผ่านการอบรมมัคคุเทศก์ต้องให้แน่ใจว่ามีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมประเพณีไทยและข้อมูลเกี่ยวกับเมืองไทยอย่างแท้จริง เพื่อป้องกันความเสียหายจากการเสียชื่อเสียงหากมัคคุเทศก์ชาวต่างประเทศถ่ายทอดข้อเท็จจริงแก่นักท่องเที่ยวอย่างผิด ๆ อย่างไรก็ตามการกำหนดมาตรฐานของการอบรมมัคคุเทศก์นี้จะต้องระวังมิให้เป็นมาตรฐานสูงไปจนเป็นอุปสรรคต่อการประกอบวิชาชีพของมัคคุเทศก์ชาวต่างประเทศเพราะจะเป็นการฝ่าฝืนหลักการของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ เรื่องการยอมรับ (Recognition)

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ อีกซึ่งควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยว กฎหมายเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น

- 1) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดวางผังเมือง
- 2) กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง
- 3) กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน
- 4) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวทั้งหมด
- 5) กฎหมายเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวหรือเกี่ยวกับการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว
- 6) กฎหมายเกี่ยวกับสถานบริการ เป็นต้น

3. การแก้ไขกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยส่วนรวม

การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสังคมโดยส่วนรวม เป็นปัจจัยที่เกิดมาจากความต้องการคุ้มครองประชาชนและสังคมโดยรวม กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยส่วนรวม เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพราะการเปิดเสรีคือ การที่รัฐยอมลดกฎเกณฑ์ในการควบคุมการประกอบธุรกิจ (economic regulation) เท่านั้น โดยใช้กลไกตลาดเป็นตัวควบคุมแทน แต่รัฐยังคงมีอำนาจหน้าที่ในการที่จะควบคุมในส่วนของกฎเกณฑ์ทางสังคม (social regulation) อยู่เช่นเดิม

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีอยู่ คือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดสิทธิของผู้บริโภคไว้ 4 ประการ คือ

สิทธิที่จะได้รับข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับ
สินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

เมื่อมีการเปิดตลาดเสรีการค้าภาคบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ
การธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีความหลากหลายขึ้น เพราะมีผู้ประกอบการ
จากต่างประเทศเข้ามาดำเนินธุรกิจการค้าบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย จึงควร
ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนนี้ที่เกี่ยวข้องกับการได้รับบริการของผู้บริโภค ให้เป็น
การคุ้มครองผู้บริโภค โดยเน้นน้ำหนักที่การค้าภาคบริการมากขึ้น

ในปัจจุบันการบริโภคบริการในประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่ควบคุมการให้
บริการที่มีความปลอดภัยและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค ซึ่งกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านการบริการ
ยังไม่ได้เติบโตทันหรือสอดคล้องกับความเติบโตของธุรกิจการค้าบริการเลย โดยเฉพาะในอนาคต
ที่ต้องมีการเปิดเสรีการค้าบริการมากขึ้น จึงควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายคุ้มครองผู้
บริโภคให้เอื้ออำนวยต่อการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคบริการ และควรปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการ
คุ้มครองผู้บริโภคโดยให้ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนสนใจและตรวจสอบการกระทำที่ผิดแผก
ไปจากปกติจากที่ควรจะเป็น แล้วแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชนจะได้ตระหนักถึงสิทธิที่ตน
พึงมี เพื่อใช้กฎหมายให้สมประโยชน์ไปในแนวทางให้ความคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ต่อ
ประชาชนให้มากที่สุด

กฎหมายเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

แม้ว่าอุตสาหกรรมบริการจะเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษเป็น
อุตสาหกรรมปราศจากปล่องควันก็ตาม แต่เมื่ออุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยวขยายตัว
เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการเปิดตลาดการค้าภาคบริการ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตาม
มา จริงอยู่ที่อุตสาหกรรมภาคบริการด้านการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะเหมือนกับ

อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าแต่เมื่อมีคนเพิ่มมากขึ้นเพราะการเปิดเสรี มีทั้งนักลงทุนและนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ เดินทางเข้ามา การใช้รถยนต์เพิ่มขึ้น การมีขยะเพิ่มขึ้น การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มากนักน้อย จึงควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการประกอบ การที่พักแรม และกิจการเกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกันนี้ เช่น การประกาศ เขตควบคุมมลพิษ การจัดวางผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะพื้นที่ และการปฏิบัติตามพระราช บัญญัติควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้างอย่างเคร่งครัดเพื่อมิให้เกิดปัญหาอาคารและสิ่งก่อสร้าง บดบังทัศนียภาพทางการท่องเที่ยว เร่งรัดให้มีการรณรงค์สร้างจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและมีความห่วงใยในฐานะเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวร่วมกันของคนในชาติ